

PLATSENS BETYDELSE

Fysisk planering har betydelse för hur vi bor, arbetar, rör oss och lever våra liv. Geografin skapar olika förutsättningar för regionernas utveckling – för folkhälsan, transporterna, bebyggelsen och energiförsörjningen. Stora frågor, som ofta berör flera kommuner behöver hanteras i ett regionalt perspektiv. Området regional planering är i förändring – ny lagstiftning, förändrade ansvarsförhållanden och verktyg som leder till behov av ny kunskap och erfarenhetsutbyte.

Reglab bjuder in medlemmar och partner till ett nytt lärprojekt där vi fördjupar kunskaperna om platsens betydelse och tillsammans utforskar regionplanering som ett strategiskt redskap för det regionala utvecklingsarbetet.

Sista anmälningsdag är 18 december 2020.

Bakgrund. Gemensamt för Sveriges regioner är att de alla sedan januari 2019 är regionalt utvecklingsansvariga (RUA), med uppdrag att upprätta en regional utvecklingsstrategi (RUS). Inom regional utvecklingspolitik finns en uttalad ambition att öka samspelet mellan den fysiska planeringen och det regionala utvecklingsarbetet.

Efter förändringarna i Plan- och bygglagen (PBL), 7:e kapitlet, som trädde i kraft den 1 januari 2019, reglerar lagen den regionala fysiska planering som ska ske i Skåne län och Stockholms län. Region Halland har lämnat in en hemställan till Finansdepartementet om att bli regionplaneorgan. 18 regioner har inte ansökt om uppdraget, men arbetar på olika sätt med fysisk planering. Riksdagens ambition är att regional fysisk planering ska införas i fler län, när behovet och förutsättningarna finns.

Den regionala fysiska planeringen

Regional fysisk planering rör frågor som bostadsförsörjning, folkhälsa, infrastruktur, transporter, klimat, energiförsörjning mm. Fysisk planer ska ske i samarbete med andra aktörer i regionen som kommunerna och länsstyrelsen; även kommunernas översiktsplaner ska samordnas med regionala mål.

De regioner som arbetar enligt PBL har i uppdrag att ta fram en regionplan som anger hur mark- och vattenområden ska användas. Även andra regionerna arbetar med visualisering av den fysiska planeringen, till exempel i form av strukturbilder som används i dialogen med kommuner och andra aktörer inom länet.

Under senare år har intresset ökat både bland regionala och kommunala företrädare för den fysiska planeringen som ett redskap för strategisk utveckling inom det regionala utvecklingsuppdraget.

Det regionala utvecklingsansvaret

I de regionala utvecklingsstrategierna (RUS), beskriver regionerna sina mål och prioriteringar för det regionala tillväxtarbetet.

I den kommande *Nationella strategin för hållbar regional utveckling 2021-2030*, avser regeringen att förtydliga samordningen av den regionala tillväxtpolitiken, sammanhållningspolitiken och landsbygdspolitiken. För att uppnå målen inom Agenda 2030 krävs klimatanpassning, energiomställning och minskad miljö- och klimatpåverkan. I förslaget prioriteras fyra områden för hållbar regional utveckling:

- Likvärdiga möjligheter till arbete, boende och välfärd
- Innovation och förnyelse samt entreprenörskap och företagande
- Tillgänglighet genom digital kommunikation och transportinfrastruktur
- Kompetensförsörjning och kompetensutveckling

Reglabs lärprojekt ska utforska likheter och skillnader mellan att bedriva regional fysisk planering med och utan styrning från Plan- och bygglagen, och det nationella stödet från bland annat Boverket. Vi kopplar planeringen till det regionala utvecklingsansvaret och hållbarhetsarbetet:

- Hur bidrar fysisk planering till hållbar regional utveckling?
- Hur kan fysisk planering bidra till likvärdiga möjligheter för företagande, arbete, boende och välfärd?

Varför. Det förväntade resultatet av *Platsens betydelse* är:

- Ökad kunskap om att bedriva regional fysisk planering inom det regionala utvecklingsansvaret med och utan stöd av plan- och bygglagen.
- Ökad förmåga att använda regional fysisk planering som ett strategiskt verktyg för regional utveckling.
- Utvecklad samverkan mellan de olika planeringsnivåerna: lokal, regional och nationell nivå.
- Stärkt organisatorisk kapacitet att driva, utveckla och agera i planeringsfrågor.

Vem. Målgrupp är regionala utvecklare inom fysisk planering och regionalt utvecklingsarbete, liksom representanter för berörda myndigheter och andra organisationer. Reglabs medlemmar och partner kan vid behov dela platserna med samarbetspartner, som kommuner och länsstyrelse. En person från respektive organisation ombeds vara kontaktperson.

Hur. Lärprojektet syftar till gemensamt lärande, erfarenhetsutbyte och inspiration. Deltagarna förväntas avsätta tid för de gemensamma träffarna, förberedelser och hemarbete. Deltagarna ansvarar att förankra deltagandet, och dela kunskaper och erfarenheter, inom den egna organisationen.

Lärprojektet träffas vid fyra tillfällen, varje träff innehåller blocken:

- Inspiration och kunskapsbas från inbjudna forskare och experter.
- Regionala exempel.
- Erfarenhetsutbyte, reflekterande samtal och olika perspektiv på ämnet.
- Hemuppgifter.

Regional fysisk planering leds enligt Reglab-modell av innehållsledare **Karin Willis**, Tyréns och **Catarina Lahti**, processledare Reglab, som tillsammans med en arbetsgrupp ansvarar för att lägga upp arbetet.

Lärprojektet genomförs digitalt, pga pandemin. Information om Reglabs digitala möten finns [här](#).

Program

Platsens betydelse träffas i fyra workshopar under 2021. Nedan presenteras en programstomme, som kan komma att förändras i samråd med deltagarna. Ett detaljerat program skickas ut inför varje träff.

• **Workshop 1. Regional fysisk planering – med eller utan PBL**

Vi diskuterar nyttan och effekterna av att bedriva regional fysisk planering, och på vilka olika sätt man kan göra det.

- Vad innebär det att jobba med regional fysisk planering inom det regionala utvecklingsuppdraget, med eller utan stöd av Plan- och bygglagen?
- Hur bidrar regionplanering till nytta, effekter och värden? För vem?
- Vilket stöd finns från nationell nivå?
- Medverkande: regioner, Boverket, Finansdepartementet, Näringsdepartementet m fl.

Tid och plats: Digitalt möte, tisdag 2 februari, kl. 9-16.

• **Workshop 2. Framgångsrika processer som gör skillnad**

Vi diskuterar olika regionala arbetsprocesser, metoder och resultat.

- Hur kan vi bedriva, genomföra och kommunicera ett strategiskt arbete som gör skillnad?
- Vad är regionens roll?
- Hur kan kommunikationen med regionens samverkansparter utvecklas?
- Medverkande: regioner, organisationsforskare, RISE m fl.

Tid och plats: Digitalt möte, tisdag 13 april kl. 9-15, och onsdag den 14 april kl. 9-12.

• **Workshop 3. Regionplanering för att möta samhällsutmaningar**

Vi diskuterar hur fysisk planering kan bidra till hanteringen av våra största utmaningar.

- Hur kan god fysisk planering hantera frågor som folkhälsa, kultur, energi, transport & bebyggelse, el, bostäder?
- Hur ger visualisering, som strukturbilder och markanvändningskartor, stöd för fysisk planering?
- Medverkande: regioner, forskare från KTH och Chalmers m fl.

Tid och plats: Digitalt möte, tisdag 1 juni kl. 9-15, och onsdag den 2 juni kl. 9-12.

• **Workshop 4. Regional fysisk planering för framtiden**

Vi diskuterar vad fysisk planering kan och ska vara i en föränderlig värld.

- Vilka aktuella omvärldsfrågor påverkar den regionala fysiska planeringen?
- Hur kan tröga processer som fysisk planering anpassa sig till snabba omvärldsförändringar?
- Vart är regionplaneringen på väg?
- Medverkande: regioner, omvärldsanalytiker, framtidsforskare m fl.

Tid och plats: Digitalt möte, onsdag 25 augusti kl. 9-15, och torsdag den 26 augusti kl. 9-12.

Kostnad. Reglabs lärprojekt finansieras av deltagarna. Kostnaden per Reglab-medlem/partner (inte per deltagare) för att delta i lärprojektet *Platsens betydelse* är 20 000 kronor. Budgeten är beräknad med utgångspunkt från att minst 15 medlemmar/partner deltar (se bilaga).

Anmälan. Anmälan sker i två steg: först en anmälan per organisationens till lärprojektet, genom utsedd kontaktperson. Därefter deltagarnas anmälan till respektive workshop.

- *Organisationens deltagande* görs via anmälningslänken på Reglabs [webb](#). Anmälan avser organisation och kontaktperson.
- *Deltagarnas anmälan till workshopar* görs också på Reglabs webb. Varje workshopdeltagare anmäler sig individuellt.

Sista anmälningsdag är **18 december 2020**. Därefter sker anmälan inför varje workshop, länkar till anmälan skickas i mail till deltagarna.

Information och dokumentation. All information och dokumentation samlas på Reglabs [webb](#). Om du har frågor eller funderingar, kontakta gärna: Catarina Lahti, Reglab: Catarina.lahti@skr.se 0729-97 60 91.